

EESTI KOHTUEKSPERTIISI INSTITUUT

TÄPSUS
AUSUS
KOOSTÖÖMEELSUS
POSITIIVSUS

ARENGUKAVA AASTATEKS 2026-2029

SISSEJUHATUS

Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (EKEI) on Justiits- ja Digiministeeriumi haldusalas tegutsev riiklik ekspertiisiasutus. Instituudi põhieesmärk on kohtuekspertiiside tegemine menetlusasjades vastavalt pädevusele, ekspertiisivaldkondade arendustegevus, ekspertiisialane koolitamine ja nõustamine instituudi ülesannetega seonduvates küsimustes ning riiklike andmekogude ja registrite valdamine.

EKEI lähtub oma tegevuses Riigikogu kinnitatud Kriminaalpoliitika põhialustest aastani 2030, mille visiooniks on turvaline ja õiglane ühiskond. Kriminaalpoliitika tugineb teadmistele ja analüüsile ning on andme- ja tehnoloogiapõhine, arvestades tehnoloogiast ja globaalsetest suundumustest johtuvaid tulevikuriske ja -võimalusi. EKEI tegevust mõjutavad otseselt prioriteedid, mis puudutavad süüteomenetluse muutmist digitaalseks ja asjatut bürokraatiat vältivaks, samuti rahvusvahelist koostööd ning tehnoloogia kasutamist süütegude ennetamisel, tõkestamisel, avastamisel ja menetlemisel, sh ekspertiisides.

Justiits- ja Digiministeeriumi koostatud tulemusvaldkonna programm “Usaldusväärne ja tulemuslik õigusruum” aastateks 2026-2029 määratleb täpsemad eesmärgid ja olulisemad tegevused. Tulemusvaldkonna eesmärk on õiguskindel, hästi toimiv, vähese kuritegevuse ning kvaliteetse justiitsüsteemiga riik. Programmi tegevus nr 3 on kriminaalpoliitika kujundamine ja elluviimine, mille eesmärk on tõhus, sh digitaalne, ning inimkeskne, sh ohvrisõbralik kriminaaljustiitsüsteem, mis suudab avastada ka uusimaid kuriteoliike. Programmi fookuses on arendada infosüsteeme, kohtuekspertiise ning analüütilist võimekust kohtueelses menetluses, et kriminaalpoliitika oleks tehnoloogiliselt mitu sammu õigusrikkujatest eespool. Kriminaalmenetluse tõhusamaks muutmiseks digiteeritakse õiguskaar, tõstetakse inimressursi kompetentsi ning värvatakse juurde inimesi.

MISSIOON

Kvaliteetsete ja teaduspõhiste ekspertiiside erapooletu tegemine.

VISIOON

Olla uusimaid tehnoloogiaid rakendav, kõrge usaldusväarsusega rahvusvaheliselt tunnustatud ekspertiisiasutus.

PÕHIVÄÄRTUSED

TÄPSUS

Täpsus ja korrektsus loovad usaldusväarsust.
Peame kinni kokkulepetest.
Hindame professionaalsust ning väärtustame enesearengut.

AUSUS

Teeme oma tööd erapooletult ning oleme avatud ja ausad.
Räägime asjadest otsekoheselt ja õigete nimedega.
Julgeme vigu tunnistada ja oleme valmis neist õppima.

KOOSTÖÖMEELSUS

Oleme avatud koostööks kõigi osapooltega.
Oskame abi küsida ning oleme alati valmis abi andma.
Peame lugu teiste inimeste tööst ja ajast.

POSITIIVSUS

Oleme sõbralikud, hoolivad ja empaatilised.
Jääme ka keerulistes olukordades lugupidavaks ja heatahtlikuks.
Märkame ja tunnustame teisi enda ümber.

PEAMISED TULEMUSINDIKAATORID

Partnerite/klientide rahulolu

Avaldatud artiklid ning konverentsiettekanded

Töötajate pühendumus

Kohtuekspertiisi digitaliseerimise määr

EESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD

E1. EKEI ON KVALITEETSET ÕIGUSMENETLUST TOETAV TIPPTASEMEL EKSPERTIISIASUTUS.

1.1. Eri ekspertiisivaldkondade sidususe suurendamine ja võimekuse kasvatamine uut liiki ekspertiiside läbiviimiseks. EKEI tugevdab eri ekspertiisivaldkondade omavahelist lõimimist, et juhtumite käsitlemine oleks terviklik ning vastaks kiiresti muutuvatele riskidele ja kuriteoliikidele. Eraldi tähelepanu all on uute ekspertiisiliikidega kaasnevate kompetentside ning tehniliste võimekuste kasvatamine, sh paindlik ressurside planeerimine ja asendatavuse suurendamine väiksema mahuga ekspertiisi-liikides.

1.2. Uute tehnoloogiate kasutusele võtmine ning meetodikate ja muude erialaste juhendite koostamine ja ajakohastamine. EKEI rakendab süsteemselt uusi tehnoloogiaid, et tõsta ekspertiiside kvaliteeti ja kiirust ning hoida sammu nii teaduse arengute kui ka kuritegevuse muutuvate mustritega. Tehnoloogia kasutuselevõtt käib koos meetodikate ja erialaste juhendite järjepideva ajakohastamise ning akrediteerimisega.

1.3. Koostöö tõhustamine teenuste kasutajatega ja nende ekspertiisialaste teadmiste tõstmine. EKEI teeb koostööd ekspertiisiteenuste tellijate ja kasutajatega kogu menetlusahela ulatuses, et ekspertiisid vastaksid paremini menetluse vajadustele ning oleksid õigeaegsed ja selgelt mõistetavad. Selleks arendatakse regulaarset dialoogi partnerasutustega ning panustatakse koostöö- ja nõustamistegevustesse, mis aitavad tellijatel paremini mõista ekspertiiside võimalusi ja piiranguid. Selgemad ootused, paremad lähteülesanded ja ühine arusaam tõendite kvaliteedinõuetest muudavad ekspertiiside tegemise sujuvamaks ning operatiivsemaks.

1.4. Ekspertiisitegevuste digitaliseerimine, tagades ülemineku e-menetlusele. EKEI seab fookusesse ekspertiisitegevuste digitaalse töövoogu tervikliku arendamise, et toetada e-menetlust (e-toimik) ning vähendada käsitööd ja dubleerimist. Koostöös riigi ja valitsemisala kesksete IT keskustega jätkatakse Kohtuekspertiisi infosüsteemi (KEIS2) arendamist, et luua EKEI vajadusi täielikult kattev, kaasajal tehnoloogial põhinev ning kasutajasõbralik ja optimeeritud tööprotsesside rakendamist võimaldav töövahend. Samuti viiakse lõpule üleminek uuele arvutitöökohteenusele ATK 2.0. Digitaliseerimine tervikuna peab andma võidu nii ajas kui ka kvaliteedis, vabastades ekspertide aega sisuliseks tööks.

1.5. Ettepanekute tegemine seadusandluse ajakohastamiseks, mis võimaldaks pakkuda kvaliteetsemat teenust. EKEI annab sisendit õigusruumi arendamisse, et ekspertiisitöö regulatsioon toetaks kaasajal tööviise ja tehnoloogilist arengut. Eraldi tähelepanu all on normid, mis mõjutavad ekspertiiside tellimist, tähtaegu, tõendite käsitlemist, digitaalseid tõendeid ja andmete kasutamist, et tulemuseks oleks nii menetluse efektiivsus kui ka õiguskindlus. Olulisemad ajakohastamist vajavad seadused on surma põhjuse tuvastamise seadus, korraldusseadus, karistusseadustik (narkootiliste ainete käitlemisega seotud üksikasjad) ja relvaseadus. Lisaks on JuDiM KPO eesmärkides toodud EKEI digimuutusi puudutava õigusraamistiku muutmise vajaduste väljaselgitamine ning vajadusel VTK koostamine.

EESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD

E2. EKEI ON TUNNUSTATUD TEADUS- JA ARENDUSKESKUS.

2.1. Teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi järjepidev tõstmine ja tulemuste laiapõhjaline kommunikeerimine. EKEI arendab teadus- ja arendustegevust sihipäraselt, et ekspertiisivaldkondade metoodiline tase püsiks rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline ning toetaks asutuse põhitegevust. EKEI süvendab koostööd ülikoolidega, et siduda fundamentaalteaduse uusimad teadmised ja meetodid asutuse rakenduslike tegevustega. EKEI tagab, et teadus- ja arendustegevus oleks hästi juhitud, selgete prioriteetide ja vastutusega ning seotud nii organisatsiooni strateegiliste eesmärkide kui ka praktiliste vajadustega. Teadustöö strateegiliseks arendamiseks ja teadusrahastuse võimaluste laiendamiseks analüüsitakse koostöös Justiits- ja Digiministeeriumiga võimalusi teadusasutusena evalveerimiseks. Projektide kirjutamise ja juhtimise oskuste kasvatamine aitab tõsta projektide edukust ja vähendada koormust üksikutele võtmeisikutele. Teadustulemusi kommunikeeritakse arusaadavalt ja sihtrühmapõhiselt nii erialakogukonnale kui ka teenuse kasutajatele, suurendades EKEI nähtavust ja usaldusväarsust.

2.2. Uute tehnoloogiate rakendamine teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi tõstmiseks. Uute tehnoloogiate katsetamine ja rakendamine toimub teaduspõhiselt, mis võimaldab kiire tehnoloogilise arengu tingimustes reageerida uutele kuriteoliikidele ning pidada sammu kuritegevuse arengutega.

2.3. Koostööprojektide käivitamine ja täiendavate siseriiklike ja välisvahendite kaasamine teadus- ja arendustegevuse elluviimiseks. EKEI suurendab oma võimekust algatada ja ellu viia koostööprojekte, mis loovad praktilist väärtust ekspertiiside kvaliteedile ja menetluse tõhususele. Täiendava rahastuse kaasamine nii siseriiklikest kui ka rahvusvahelistest allikatest võimaldab teha suuremaid arendusi, investeerida tehnoloogiatesse ning toetada järelkasvu ja teaduskompetentsi püsimist.

EESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD

E3. EKEI ON PÄDEV JA TÕHUS ORGANISATSIOON.

3.1. Juhtimiskvaliteedi tõstmine organisatsiooni kõikidel tasanditel. EKEI arendab juhtimiskvaliteeti nii strateegilisel kui ka operatiivsel tasandil, et asutuse eesmärgid oleksid üheselt mõistetavad ning igapäevane töö paremini korraldatud ja toetatud. Fookuses on selged rollid ja vastutus, tulemuslik töökorraldus, avatud tagasiside ning otsuste põhjendatus ja järjepidevus. Tugevam juhtimine aitab tasakaalustada töökoormust, suurendada koostööd üksuste vahel ning toetada töötajate arengut ja motiveeritust.

3.2. Töötajate pädevuse pidev arendamine ning osalemine rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide ja võrgustike tegevuses. EKEI pakutavad täiendkoolitused on mitmekülgsed, eesmärgipärased ja kvaliteetsed ning toetavad nii erialaseid teadmisi kui ka üldoskusi (sh andmepädevus, IT-oskused, kommunikatsioon ja projektijuhtimine). Süsteemne oskuste ja teadmiste arendamine aitab hoida ekspertiiside kvaliteeti, parandada asendatavust väikestes valdkondades ning suurendada organisatsiooni muutustega kohanemise võimekust. EKEI osaleb aktiivselt rahvusvahelistes erialaorganisatsioonides ja võrgustikes, et hoida end kursis standardite, meetodikate ja õigusruumi arenguga ning panustada nende kujundamisse. Rahvusvaheline koostöö toetab teadmussiiret ja spetsialistide arenguvõimalusi ning aitab tõsta EKEI usaldusväärsust ja nähtavust. Samuti loob see paremad eeldused ühisteks projektideks, ekspertide vahetuseks ja kvaliteeditaseme hoidmiseks.

3.3. Tulemuslikku tööd toetavate ohutute töötingimuste tagamine ning töötajate heaolu toetamine. EKEI kujundab töötingimusi nii, et need toetaksid kõrget professionaalset taset, tööohutust ja tööprotsesside sujuvust, arvestades samal ajal töökoormuse ning pinget kasvuga. Heaolu toetamine tähendab lisaks füüsilisele töökeskkonnale ka toimivat vaimset tervise tugisüsteemi, ennetavaid meetmeid ja teadlikku töökorraldust, mis aitab vältida läbipõlemist. Asutus seab sihiks, et töötaja saaks keskenduda sisulisele ekspertiisitööle, tunneks end hoituna ning tal oleks selge tugi nii juhtidelt kui kolleegidelt.

3.4. Spetsialistide järelkasvu tagamine. Võtmetähtsusega on uute töötajate leidmine ja nende sujuva sisseelamise toetamine. Järelkasvu kasvatamine eeldab tihedamat koostööd haridusasutustega, praktikate ja mentorluse arendamist ning karjäärimudeli selgemat kujundamist, arvestades instituudi piiratud vertikaalse karjääri võimalusi.

3.5. Asutusesisese infoliikumise ja väliskommunikatsiooni tõhustamine. EKEI parandab sisekommunikatsiooni, et info liiguks õigeaegselt ja arusaadavalt ning toetaks ühtset juhtimist, koostööd ja muudatuste elluviimist. Väliskommunikatsioonis on eesmärk selgitada arusaadavalt asutuse rolli ning ekspertiiside tähtsust õigusriigi toimimisel.

